

Hat cikk a szenvedélybetegségekről

Kulcsszavak: népegészségügy, szenvedélybetegségek, kábítószer, alkohol, dohányzás, nemzetközi

A US CDC National Center for Injury Prevention and Control statementje a kábítószer-túladagolás előzetes adatairól 2024-re vonatkozóan

CDC Newsroom, May 14, 2025

Forrás Internet-helye: <https://www.cdc.gov/media/releases/2025/2025-statement-from-cdcs-national-center-for-injury-prevention-and-control-on-provisional-2024.html>
https://www.cdc.gov/nchs/pressroom/nchs_press_releases/2025/20250514.htm ;

Overdose Data to Action:

<https://www.cdc.gov/overdose-prevention/php/od2a/index.html>

Az Egyesült Államok Betegségmegelőzési és Járványügyi Központja Nemzeti Sérülésmegelőzési és Ellenőrzési Központjának (US Centers for Disease Control and Prevention (CDC) National Center for Injury Prevention and Control) adatai szerint a kábítószer-túladagolás miatti halálesetek száma 2024-ben 27%-kal, 80.391 halálesetre csökkent. Ez 2019 óta a legalacsonyabb érték. A Fentanyl (opioid) túladagolás okozta halálesetek száma 48.422 halálesetre csökkent (2023-ban: 76.000 haláleset).

Az elmúlt két évtized során az Egyesült Államokban becslések szerint egymillió ember halt meg kábítószer-túladagolásban. Az opioid-válság az 1990-es években vette kezdetét, amikor a gyógyszergyártók agresszív módon függőséget okozó vénköteles fájdalomcsillapítókat dobtak piacra. [Az amerikai opioid-válságról lásd: 2017. 26. sz.; 2019. 4. sz.; 2020. 2. sz.; 2020. 5. sz.; 2021. 16. sz.; 2025. I. negyedév 2. sz.]

Az aromatisztált e-cigaretták betiltásának hatásai egyes amerikai államokban

JAMA Network Open | Vol. 8, No. 7 ; Published Online: July 30, 2025

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2836918>

David Cheng (Biostatistics Center, Massachusetts General Hospital, Boston) és mt. a fiatalok és felnőttek körében 2015 és 2023 között végzett szövetségi megkérdezések eredményeit értékelték. Az aromatisztált e-cigaretták fogyasztását az Egyesült Államok hét szövetségi államában tiltották be. Az e-cigaretták fogyasztása azokban a szövetségi államokban, ahol ezt betiltották, a gimnazisták körében a 2019. évi 24,1%-ról 2023-ban 14,0%-ra, azokban a szövetségi államokban pedig, ahol ezt nem tiltották be, 24,6%-ról 17,2%-ra csökkent. Fiatal felnőttek (18-24 évesek) körében a fogyasztás a kontrollállamokban 17,0%-ról 20,4%-ra növekedett, miközben a tiltást alkalmazó államokban stagnált (15,6%-ról mindössze 14,6%-ra csökkent).

A cigarettafogyasztás a vizsgált időszakban mindkét csoportnál csökkent: a fiatal felnőttek körében a dohányzók aránya a tiltást alkalmazó államokban 6,7%-ról 3,8%-ra, a kontrollállamokban 12,1%-ról 6,3%-ra csökkent.

Az alternatív dohánytermékek kockázatai

JAMA Netw Open. 2025;8(1):e2453987. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.53987 ;
January 13, 2025

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2829075>

A **Cross Cohort Collaboration Tobacco Working Group** keretében végzett kohorszvizsgálat 103.642 résztvevőre és az 1948 és 2015 közötti időszakra terjedt ki.

- A csak cigarettafogyasztók körében az agyi érkatasztrófa (kockázati arány-hazard ratio [HR], 1,34; 95%-os konfidenciaintervallum [KI], 1,12-1,62), kardiovaszkuláris megbetegedések (HR, 1,19; 95 %-KI, 1,07-1,32) szívelégtelenség (HR, 1,33; 95%-KI, 1,14-1,56) kockázata magasabb, mint azoknál, akik soha nem dohányoztak.
- A csak pipázóknál a miokardiális infarktus (HR, 1,43; 95 %-KI, 1,17-1,74), a koszorúér-betegség (HR, 1,26; 95 %-KI, 1,05-1,52) és a szívelégtelenség (HR, 1,42; 95 %-KI, 1,13-1,77) kockázata szignifikánsan magasabb volt, mint a nemdohányzóknál.
- A csak füstmentes dohánytermékek fogyasztása a kardiovaszkuláris megbetegedések (HR, 1,34; 95 %-KI, 1,19-1,50), a miokardiális infarktus (HR, 1,43; 95 %-KI, 1,20-1,70), a koszorúér-betegség (HR, 1,41; 95 %-KI, 1,21-1,64), a szívelégtelenség (HR, 1,41; 95 %-KI, 1,22-1,64), a kardiovaszkuláris halálozás (HR, 1,41; 95 %-KI, 1,20-1,65) és az összhálózás (HR, 1,46; 95 %-KI, 1,34-1,60) magasabb kockázatával társul.

Mentolos cigaretta és halálozás

Tobacco Control (2025; DOI: [10.1136/tc-2024-059020](https://doi.org/10.1136/tc-2024-059020)) ; Feb 13, 2025

Forrás Internet-helye:

<https://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2025/02/12/tc-2024-059020> ;

<https://pressroom.cancer.org/StopMentholCigarettes> ;

Priti Bandi (Surveillance and Health Equity Science, American Cancer Society, Atlanta) és *mt.* tanulmánya szerint az elsősorban az afroamerikai lakosság körében kedvelt mentolaromás cigaretták magasabb halálozási kockázattal járnak, mint az aroma nélküliek. Különösen az erős dohányosok és a volt dohányosok érintettek. A 73.486 résztvevő közül, akik nyilatkoztak a mentolos márkák előnyben részesítéséről, az elkövetkező hat évben 4.071 meghalt. A nem mentolos cigarettát fogyasztó 281.680 résztvevő körében 20.738 haláleset következett be.

Az **Egyesült Államok Élelmiszer- és Gyógyszerügyi Hivatala (U.S. Food and Drug Administration – FDA)** már régóta készül a mentolos cigaretták fogyasztására vonatkozó szabályok szigorítására. A tiltást az **American Cancer Society** is támogatja. A Biden-adminisztráció ezzel szemben, hogy az afroamerikai dohányzók kedvében járjon, egyszer már megtorpedózta a tilalom bevezetését.

Az **Európai Unió** egészségügyi miniszterei 2013 júniusában megállapodtak a mentolos cigaretták betiltásáról, az irányelv 2020-ban lépett hatályba.

European Alcohol Health Alliance
WHO Europe, 8 May 2025 Media release

Forrás Internet-helye: <https://www.who.int/europe/news/item/08-05-2025-european-health-alliance-on-alcohol-launched-to-reduce-the-unsustainable-toll-of-alcohol-harms-in-europe>

A *European Alcohol Health Alliance* az *Egészségügyi Világszervezet Európai Regionális Irodája* és a *European Association for the Study of the Liver (EASL)* kezdeményezésére jött létre. Megalapítására az EASL kongresszusán (Amsterdam, 2025. május 8.) került sor.

Az alkoholfogyasztás világviszonylatban Európában a legmagasabb. Az alkohol a leggyakoribb halálok, évente csaknem 800.000 alkohol okozta haláleset következik be, ami azt jelenti, hogy a régióban 11 haláleset közül egyet, a 19 és 24 év közöttiek körében négy haláleset közül egyet az alkohol okoz. Európában az alkohol miatt óránként 80 haláleset következik be. Az alkohol több mint 200 krónikus betegség, számos sérülés és lelki zavar fő okai közé tartozik.

Egy 2024-ben készült tanulmány szerint az európaiak 90%-a tudatában van az alkoholfogyasztás és a májbetegségek közötti összefüggésnek, de csak 68% tudja, hogy ez egyben a szívbetegségek, 53%-a pedig, hogy a rákos megbetegedések egyik okozója. Mindössze 15%-nak van tudomása a dohányzás és a női mellrák közötti összefüggésről, jóllehet tíz mellrákos eset közül egyet az alkoholfogyasztás okoz.

A European Alcohol Health Alliance tagjai

MEMBERS EUROPEAN HEALTH ALLIANCE ON ALCOHOL

A dohányzásról való leszoktatás eredményei Angliában

JAMA Netw Open. 2025;8(1):e2454962. doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.54962 ;
January 17, 2025

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/fullarticle/2829358?resultClick=3>

A dohányzásról való leszoktatás leggyakoribb eszköze Angliában az e-cigaretta volt (2023-2024-ben a leszoktatási kísérletek 40,2%-a), amely a legeredményesebbnek bizonyult. Más módszereket: hevített dohányt, Vareniclint és nikotinhelyettesítő tapaszokat a leszoktatási kísérletek 5%-ánál alkalmaztak.

A *„Smoking Toolkit Study”* havonta végzett keresztmetszeti vizsgálat keretében 25.094 résztvevőt (átlagélekoruk 38,7 év, 51,5% férfi) kérdeztek meg Angliában, akik az elmúlt évben megkísérelték a dohányzásról való leszokást.

Az adatfelvételre 2006 és 2024 között került sor, a pandémiáig személyes megkérdezéssel, utána telefonon. Elsődleges végpont a dohányzásról való leszokás volt.

A legsikeresebb eljárás az e-cigaretta volt (esélyhányados [OR], 1,95; 95%-os konfidenciaintervallum [KI], 1,74-2,17), miközben a nikotinhelyettesítő tapaszok nem nyújtottak szignifikáns jobbulást (OR, 1,03; 95%-KI, 0,93-1,15).

A hevített dohánytermékek (OR, 2,37; 95%-KI, 1,24-4,51), a Vareniclin alkalmazása (OR, 1,80; 95 %-KI, 1,50-2,18) és a leszoktatást támogató honlapok (OR, 1,43; 95%-KI, 1,03-1,98) ugyancsak magas sikert eredményeztek.

A személyes viselkedésterápia különösen a hátrányos gazdasági helyzetű résztvevőknél volt hatékony (OR, 1,59; 95%-KI, 1,19-2,14), a kedvezőbb helyzetben levő csoportoknál azonban nem hozott eredményt.

Az e-cigarettát fogyasztók 84,8%-a (95 %-KI, 82,2%-87,5%) a megkérdezés időpontjában még mindig használta az eszközt.

[Korábbi tematikus összeállítások a szenvedélybetegségekről: 2017. 3. sz.; 2017. 24. sz.; 2018. 11. sz.; 2018. 15. sz.; 2018. 17. sz.; 2019. 12. sz.; 2019. 23. sz.; 2020. 1. sz.; 2020. 11-12-13-14. sz.; 2020. 24. sz.; 2021. 10. sz.; 2022. 7. sz.; 2023. I. negyedév 1. sz.; 2024. I. negyedév 1. sz.; 2024. III. negyedév 2. sz.; 2025. I. negyedév 1. sz., 2. sz.]